

Міністерство освіти і науки України

Прикарпатський національний університет
імені Василя Стефаника

Інститут філології

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

Галузь знань: 0203 “Гуманітарні науки”

Напрямок підготовки (для ОКР “Магістр”) -
8.02030302 Мова і література (польська)

Зміст

I. Організаційна структура Інституту філології

Інститут філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, гуманітарний корпус, 3-й поєрх.

Адреса: м. Івано-Франківськ, вул.Шевченка, 57.

Телефони:

Дирекція: (0342)59-60-42; факс (034-22)-3-15-74.

Заступники директора: (0342)59-60-78.

Методист заочного відділення: (0342)59-60-78.

E-mail: dekanat_filolog@pu.if.ua

Керівництво Інституту філології:

Директор Інституту — доктор філологічних наук, професор кафедри української літератури Роман Богданович Голод

Заступники директора:

кандидат філологічних наук, доцент кафедри слов'янських мов Ольга

Миколаївна Лазарович

викладач кафедри світової літератури і порівняльного літературознавства

Данило Олексійович Рега

Телефони кафедр Інституту філології:

кафедра української мови	59-60-08
кафедра української літератури	59-60-74
кафедра загального і германського мовознавства	59-60-10
кафедра світової літератури та порівняльного літературознавства	59-61-44
кафедра слов'янських мов	59-60-63
кафедра журналістики	

Кафедра української мови Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

76025, вул.Шевченка, 57,

ауд.310 (3-й поверх), гуманітарний корпус, м. Івано-Франківськ.

тел. (0342)596008; (0342)596002

email: kaf.ukr.mov.pu@mail.ru

Викладацький склад:

Завідувач кафедри - доктор філологічних наук, професор Василь Васильович

Грещук.

Доктор філологічних наук, професор Марія Іванівна Голянич

Доктор філологічних наук, доцент Володимир Михайлович Барчук
Кандидат філологічних наук, доцент Надія Яківна Тишківська
Кандидат філологічних наук, доцент Гафія Ярославівна Василевич
Кандидат філологічних наук, доцент Михайло Васильович Бігусяк
Кандидат філологічних наук, доцент Оксана Дмитрівна Ципердюк
Кандидат філологічних наук, доцент Іван Михайлович Думчак
Кандидат філологічних наук, доцент Ірина Федорівна Джочка
Кандидат філологічних наук, доцент Марія Петрівна Брус
Кандидат філологічних наук, доцент Роксолана Іванівна Стефурак
Кандидат філологічних наук, доцент Василь Іванович Пітель
Кандидат філологічних наук, доцент Роман Омелянович Бачкур
Кандидат філологічних наук, доцент Оксана Антонівна Семенюк
Кандидат філологічних наук, доцент Наталія Михайлівна Пославська
Кандидат філологічних наук, доцент Валентина Василівна Грещук
Кандидат філологічних наук, доцент Наталія Ярославівна Іванишин
Кандидат філологічних наук, доцент Ірина Орестівна Бабій
Кандидат філологічних наук, доцент Віра Мирославівна Пітель
Кандидат філологічних наук, викладач Мар'яна Володимирівна Барчук
Старший лаборант Леся Ігорівна Матейчук

Кафедра української літератури Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

76025, вул.Шевченка, 57,

ауд. 303 (3 поверх), гуманітарний корпус, м. Івано-Франківськ.

тел. (0342) 59-60-74

email: kaf.lit@ukr.net

Викладацький склад:

Завідувач кафедри - доктор філологічних наук, професор Степан Іванович Хороб

доктор філологічних наук, професор Роман Богданович Голод

доктор філологічних наук, професор Світлана Миколаївна Луцак

доктор філологічних наук, професор Наталія Василівна Мафтин

доктор філологічних наук, професор Роман Володимирович Піхманець

Кандидат філологічних наук, професор Степан Григорович Пушик

Кандидат філологічних наук, професор Ольга Володимирівна Слоньовська

Кандидат філологічних наук, доцент Євген Михайлович Баран

Кандидат філологічних наук, доцент Наталія Михайлівна Вівчарик

Кандидат філологічних наук, доцент Ганна Іванівна Марчук

Кандидат філологічних наук, доцент Любов Несторівна Ободянська

Кандидат філологічних наук, доцент Олег Мусійович Пилип'юк

Кандидат філологічних наук, доцент Наталія Степанівна Плетенчук

Кандидат філологічних наук, доцент Любов Богданівна Процюк

Кандидат філологічних наук, доцент Степан Васильович Процюк

Кандидат філологічних наук, доцент Олександр Маркіянович Солецький

Кандидат філологічних наук, доцент Марта Богданівна Хороб

Кандидат філологічних наук, доцент Вікторія Ярославівна Чобанюк

Кандидат філологічних наук, доцент Лариса Тарасівна Шевчук

Кандидат філологічних наук, доцент Залевська Оксана Михайлівна

Лаборант Касіян Злата Любомирівна

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства Інституту філології Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

76025, вул. Шевченка, 57.

ауд. 405 (4-й поверх), гуманітарний корпус, м.Івано-Франківськ.

тел. (0342) 59-61-44

email:

svitlit@yandex.ru

ksl@pu.if.ua

Викладацький склад:

Завідувач кафедри - доктор філологічних наук, професор Ігор Володимирович
Козлик

Кандидат філологічних наук, доцент Світлана Іванівна Коршунова

Кандидат філологічних наук, доцент Іванна Василівна Девдюк

Кандидат філологічних наук, доцент Наталія Яремівна Яцків

Кандидат педагогічних наук, доцент Алла Михайлівна Мартинець

Кандидат філологічних наук, доцент Олена Володимирівна Тереховська

Кандидат філологічних наук, доцент Тамара Олексіївна Ткачук

Кандидат філологічних наук, викладач Ірина Миколаївна Спатар

Доктор філологічних наук, професор Лідія Вікторівна Дербеньова

Викладач Данило Олексійович Рега

Викладач Наталія Михайлівна Ботнаренко

Асистент Анна Борисівна Мурейко

Лаборант Іван Любомирович Пастернак

Кафедра слов'янських мов Інституту філології Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника

76025, вул. Шевченка, 57.

ауд. 402 (4-й поверх), гуманітарний корпус, м.Івано-Франківськ.

тел. (0342) 59-60-63

email: ksm@pu.if.ua

Викладацький склад:

Завідувач кафедри - доктор філологічних наук, професор Микола Петрович
Лесюк

Кандидат філологічних наук, старший викладач Інна Георгіївна Беляєва
Кандидат філологічних наук, доцент Тетяна Іванівна Берегова
Кандидат філологічних наук, доцент Ольга Миколаївна Лазарович
Кандидат філологічних наук, доцент Олена Миколаївна Пелехата
Кандидат філологічних наук, доцент Уляна Григорівна Рис-Вікерс
Кандидат філологічних наук, викладач Уляна Богданівна Андрусів
Кандидат філологічних наук, викладач Дарина Миронівна Мицан
Кандидат філологічних наук, викладач Наталія Омелянівна Дорогович
Асистент Ольга Іванівна Лебедєва
Асистент Галина Дмитрівна Ліщинська
Старший викладач Віра Ігорівна Дерев'янку
Викладач Миколай Берловський

**Кафедра загального та германського мовознавства Інституту філології
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника**

76025, вул. Шевченка, 57.

ауд. 408 (4-й поверх), гуманітарний корпус, м.Івано-Франківськ.

тел. (0342) 59-60-10

email: kzpm@pu.if.ua

Викладацький склад:

Завідувач кафедри - доктор філологічних наук, професор Віталій Іванович
Кононенко

Кандидат філологічних наук, доцент Петро Петрович Дрогомирецький

Кандидат філологічних наук, професор Ярослав Григорович Мельник

Кандидат філологічних наук, доцент Уляна Любомирівна Паньків

Кандидат філологічних наук, доцент Марта Йосипівна Петришин

Старший викладач Оксана Юріївна Дяків

Викладач Лариса Данилівна Шипайло

Лаборант Галина Михайлівна Перегінець

II. Перелік напрямів і спеціальностей з підготовки фахівців у Інституті філології

Магістр

Галузі знань		Спеціальності		Ліцензовані обсяги			Нормативні терміни навчання			Вартість одного року навчання, грн. *		
Код	Назва	Код	Назва	Денна форма навчання	Вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	Денна форма навчання	Вечірня форма навчання	Заочна форма навчання	Денна форма навчання	Вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
Інститут філології												
0203	Гуманітарні науки	8.02030301	українська мова і література *	15	0	15	1р 6м			1р 6м	10900.00 (1р.6м.)	7180.00 (1р.6м.)
0203	Гуманітарні науки	8.02030302	мова і література польська*	10	0	0	1р 6м				(1р.6м.)	
0203	Гуманітарні науки	8.02030302	мова і література російська*	5	0	0	1р 6м				10900.00 (1р.6м.)	

III. Умови навчання

Інститут філології створений у липні 2004 року на базі філологічного факультету – одного з найстаріших факультетів Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. У 2010 році факультет відсвяткував своє 70-річчя, підготувавши за цей період біля 15 тисяч висококваліфікованих фахівців-філологів. Серед випускників факультету є чимало науковців – докторів та кандидатів наук, державних та політичних діячів, журналістів, письменників тощо. В Інституті успішно функціонують спеціалізовані ради із захисту кандидатських дисертацій з української мови та української літератури, на засіданнях яких захистили свої дисертації понад 100 осіб. На кафедрах української мови, української літератури, загального та порівняльного мовознавства, світової літератури і порівняльного літературознавства працюють аспірантури, на кафедрі української мови та кафедрі української літератури відкриті докторанти.

Інститут філології готує спеціалістів та магістрів філології за спеціальностями "українська мова та література", "російська мова та література", "польська мова та література", "чеська мова та література", "журналістика". Навчальний процес в Інституті філології забезпечують кафедри української мови (завідувач - доктор філологічних наук, професор Грещук Василь Васильович), української літератури (завідувач - доктор філологічних наук, професор Хороб Степан Іванович), загального та германського

мовознавства (завідувач - доктор філологічних наук, професор, академік АПН України Кононенко Віталій Іванович), світової літератури і порівняльного літературознавства (завідувач - доктор філологічних наук, професор Козлик Ігор Володимирович), слов'янських мов (завідувач — доктор філологічних наук, професор Лесюк Микола Петрович).

Викладачі фахових кафедр досліджують різні теми в галузі української та іноземної філології, актуальні проблеми мовознавства та літературознавства. На кафедрі української мови досліджуються словотвірна система української мови, внутрішня структура слова, мова творів українських письменників, українські діалекти тощо. Кафедра української літератури досліджує різноманітні аспекти літературного процесу в Україні, кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства вивчає творчість зарубіжних письменників та їх зв'язки з українською літературою, на кафедрі слов'янських мов та на кафедрі загального та германського мовознавства розробляється тема міжслов'янських мовних паралелей.

На кафедрі світової літератури і порівняльного літературознавства діє методологічна лабораторія з історії літератури, теорії літератури і компаративістики. Окрім того, в Інституті філології функціонує польськомовна бібліотека та фільмотека. У планах — відкриття чеськомовної бібліотеки та фільмотеки. У межах Інституту філології також діє Інститут українознавства.

Інститут філології підтримує зв'язки з багатьма навчальними закладами та науковими установами інших країн. Зокрема, укладені угоди про співпрацю з Варшавським, Ягеллонським, Гданським, Жешовським університетами, університетом імені кардинала С. Вишинського у Варшаві, університетом у Гожові Великопольському, Вищою професійною школою в Ціханові (Польща), Карловим університетом (м. Прага, Чеська Республіка), Університет Палацького (м. Оломоуц, Чеська Республіка). Інститут філології співпрацює з багатьма іншими університетами. Викладачі філологічних кафедр беруть участь у різноманітних міжнародних наукових конференціях та конгресах у Польщі, Чехії, Німеччині, Австрії, Росії. Почесними докторами Інституту філології є

іноземні академіки НАН України Леонід Рудницький (США), Стефан Козак (Польща), а також Герої України, поети і громадські діячі Дмитро Павличко та Іван Драч. Щороку (протягом навчального року, а також у літній період) студенти проходять стажування, а також літню практику в університетах Польщі, Чехії і інших країн.

Матеріально технічна база Інституту філології:

Інститут філології у своєму розпорядженні має 45 аудиторій, із них 30 — навчальні, 15 — адміністративні. На базі Інституту філології функціонують дві мультимедійні аудиторії, польськомовна бібліотека, фільмотека, методологічна лабораторія з історії літератури, теорії літератури і компаративістики, кабінет методики викладання літератури імені Ю. Султанова, аудиторія із театральною сценою, читальний зал-бібліотека імені Володимира Полека, діалектологічний кабінет.

IV. Основні методи навчання, що використовуються в навчальному процесі, способи оцінювання знань

1. лекції (слово викладача);
2. діалог (дискусія);
3. інтерактивна форма викладання;
4. використання ТСН;
5. “занурення” в мовне середовище;
6. проблемне викладання дисциплін;
7. аналіз та синтез (тексту, мовних явищ);
8. робота з першоджерелами;
9. використання наочності;
10. алгоритмізація.
11. способи оцінювання знань:
12. тестова форма
13. усне опитування

14.письмове опитування

15.колоквіум

16.у відповідності до шкали оцінювання;

за сумарною кількістю балів (за 100-бальною системою).

V. Графік освітнього процесу

Графік освітнього процесу (магістр, 1,5-річна програма навчання):

V рік навчання:

1 семестр — 11 тижнів; 2 семестр — 18 тижнів.

Графік освітнього процесу (магістр, 2-річна програма навчання):

V рік навчання:

1 семестр — 11 тижнів; 2 семестр — 18 тижнів.

VI. Робочі навчальні плани

Затверджую

ДВНЗ "Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника"

ОКР: магістр

Проректор _____

РОБОЧИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН

Форма навчання: денна

" _____ " _____ 2015 р.

на 2015 - 2016 навчальний рік

Курс: *перший*

Напрямок підготовки (спеціальність) **8.02030302 Мова і література (польська)**

Графік навчального процесу

Бюджет часу

Вересень			Жовтень			Листопад			Грудень			Січень			Лютий			Березень			Квітень			Травень			Червень			Липень			Серпень																														
Номер тижня																																																															
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52												
Т	ВП	ВП	ВП	ВП	ВП	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	К	С	С	К	К	К	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	Т	С	С	С	К	К	К	К	К	К	К	К	К	К											
Теоретичне навчання			С			Екзаменаційна сесія			ВП			Виробнича практика			К			Канікули																											Всього																		
																																Теор. навч.	Сесія	Атестація	Навч. практ.	Вироб. практ.	Квал. робота	Канікули																									Всього
																																29	5	0	6	0	12																									52	

№	Навчальна дисципліна	форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на:											форми контролю			кредитів ЄКТС	Кількість годин на:											Кафедра, яка забезпечує читання дисципліни																																	
		екзамен	залік	курсова		семестр						тиждень					екзамен	залік	курсова		семестр						тиждень																																						
						всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	випищ. заняття	самоост. робота	лекції	практ. (сем.) зан.	лаб. зан.	інд. зан.					всього	аудиторні	лекції	практ. (сем.) зан.	лаборат. заняття	самоост. робота	лекції	практ. (сем.) зан.	лаб. зан.	інд. зан.																																			
3	4	5	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33																																				
Перший семестр (11 тижнів)																																	Другий семестр (18 тижнів)																																
1	Психологія вищої школи	*			3,0	90	30	18	12					60	1,5	1,0																																пед. та вiков. психолог.																	
2	Педагогіка вищої школи та педагогічна майстерність викладача	*			3,0	90	30	18	12					60	1,5	1,0																																педагогіки ім. Ступарика																	
3	Методологія та організація наукових досліджень	*			3,0	90	34	16	18	0	0			56	1,5	1,5																																слов'янських мов/світ. ліг. і порівн. ліг.-зн.																	
4	Риторика																	*																													загального і герм. мов.																		
5	Загальне мовознавство																	*																														загального і герм. мов.																	
6	Теорія літератури	*			3,0	90	34	16	18					56	1,5	1,5																																української ліг.-ри																	
7	Методика викладання польської мови у ВНЗ	*			3,0	90	30	14	16	0	0			60	1,0	1,5																																слов'янських мов																	
8	Методика викладання польської літератури у ВНЗ																	*																														світ. ліг. і порівн. ліг.-зн.																	
9	Теорія і практика перекладу																	*																														слов'янських мов																	
10	Блок А Дисципліни спеціалізації	*			3,0	90	30	14	16					60	1,0	1,5																																слов'янських мов																	
11	Блок Б Дисципліни спеціалізації																	*																														слов'янських мов																	
12	Блок В Дисципліни спеціалізації																	*																															світ. ліг. і порівн. ліг.-зн.																
13	Виробнича навчально-виховна педагогічна практика	*			9,0	270								270																																		світ. ліг. і порівн. ліг.-зн.																	
14	Науково-дослідна практика	*			3,0	90								90				*																														слов'янських мов/світ. ліг. і порівн. ліг.-зн.																	
Всього		2	6	0	30,0	900	188	96	92	0	0			712	8,0	8,0	0,0	0,0	3	4	0						30,0	900	282	140	142	0																																	

Практика

№ з/п	Назва практики	Кількість тижнів	Кількість годин	Форма контролю
1	Науково-дослідна	9	270	залік
2	Виробнича (навчально-виховна педагогічна) практика	6	270	залік

Директор _____ (Голод Р.Б.) Дата _____

Начальник навчально-методичного управління _____ (Чупровська М.Я.) Дата _____

VII. Анотації навчальних дисциплін

ПОРІВНЯЛЬНА ТИПОЛОГІЯ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ

Основною метою викладання курсу “Порівняльна типологія слов'янських мов” є визначення спільних і відмінних рис слов'янських мов на різних рівнях в синхронно-зіставному аспекті. Паралельно здійснюється коментування історичних процесів, які відбувалися у кожній із мов. Важливою складовою курсу є визначення місця і значення української мови у її взаємодіях і контактах з іншими слов'янськими мовами. Курс також узагальнює знання студентів, отримані під час вивчення “Вступу до слов'янської філології”, “Старослов'янської мови”, “Історичної граматики” щодо походження і сучасного стану слов'янських мов.

Вимоги до знань та умінь

Студент повинен *знати*

- слов'янські мови як групу близькоспоріднених мов;
- спільні і відмінні риси слов'янських мов на різних рівнях в синхронно-зіставному аспекті;
- основні типологічні відмінності у галузі фонології, лексикології, словотвору, фразеології, морфології і синтаксису слов'янських мов

Студент повинен уміти *уміти*

- за допомогою посібників, довідників і словників перекласти слов'янський текст, визначити основні лексико-граматичні його особливості;
- порівняти явища української і інших слов'янських мов;

- коментувати історичні процеси, які відбулися у кожній із мов;

Нормативна дисципліна, 5-й рік навчання, II семестр, залік.

РИТОРИКА

Завдання курсу полягає у вивченні законів ораторського мистецтва та оволодінні практичними навичками публічного виступу. Теоретична частина охоплює два основні розділи – історія риторики та неориторика і основи ораторського мистецтва. Історія риторики охоплює весь період виникнення та розвитку риторики. Розділ “Неориторика” та “Основи ораторського мистецтва” охоплює історичні процеси відродження риторики та основні закони і правила, за якими будується промова. Практична частина передбачає глибше вивчення історії формування законів та традицій ораторського мистецтва та риторики і відпрацювання на практиці підготовки до виступу та виголошення промови. Необхідно звернути увагу на формування та розвиток української школи ораторського мистецтва, починаючи від перших теоретиків – викладачів Києво-Могилянської академії, зокрема Феофана Прокоповича, закінчуючи теоретиками сучасності.

Вимоги до знань та умінь

Студент повинен *знати*

- теоретичні і практичні засади риторики;
- історію риторики;
- правила академічного, соціально-політичного та соціально-побутового красномовства.

Студент повинен уміти *уміти*

- готувати виступ згідно з правилами та вимогами до таких виступів;
- виступати з публічною промовою.

Нормативна дисципліна, 5-й рік навчання, I семестр, залік.

ЗАГАЛЬНЕ МОВОЗНАВСТВО

Основна мета викладання курсу “Загальне мовознавство” - ознайомити студентів із основними напрямками і проблемами мовознавства, поглибити і систематизувати лінгвістичні знання і навички лінгвістичного аналізу. “Курс “Загальне мовознавство” узагальнює знання студентів з попередньо вивчених дисциплін мовознавчого циклу. Важливим компонентом курсу є також вивчення методів та аналіз сучасних проблем мовознавства кінця XX – початку XXI ст.), які формують загальнолінгвістичні компетенції майбутніх філологів.

Вимоги до знань та умінь

Студент повинен *знати*

- сутність, походження і розвиток мови;
- структуру мови побудовану з різнотипних одиниць;
- взаємозв’язки мовних одиниць, відносини між ними;
- оптимальні методи дослідження мови;
- з’ясування практичної користі мовознавства.

Студент повинен уміти *уміти*

- аналізувати мовні явища на різних рівнях;
- зіставляти мовні явища рідної мови з іншими мовами;
- використовувати лінгвістичні навички в деяких галузевих знаннях: педагогіці, етнології, інформатиці, соціології;

Нормативна дисципліна, 5-1 рік навчання, I семестр – залік, II – екзамен.

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ТЕКСТУ

Лінгвістичний аналіз тексту є важливим курсом, що читається на 5 курсі і узагальнює лінгвістичні знання, здобуті студентами за попередні роки навчання. В основі даного курсу лежать розробки останніх років у галузі лінгвістики, літературознавства, семіотики, естетики. Розглядається аналіз поетичного, епічного та драматичного твору. Мета даного курсу полягає в тому, що студент-філолог, спираючись на знання, отримані в університеті, повинен навчитись здійснювати завершений аналіз художнього тексту, який в результаті дає об'єктивне та вичерпне прочитання художнього твору. Даний курс сприяє формуванню лінгвістичного відчуття тексту, виробленню естетичного та художнього сприйняття твору в цілому.

VIII. Фахове спрямування та кваліфікаційні вимоги до фахівців

Напрямок підготовки	Кваліфікація ОКР спеціаліст	Можливість працевлаштування
Мова і література (польська)	Філолог, викладач польської мови і літератури, української мови і літератури	Навчально-педагогічні заклади, тур-бюро, перекладацьке бюро, тур-агенції, ЗМІ

ІХ. Глосарій термінології з навчальних дисциплін

Алегорія - іносказання, коли під конкретним зображенням предмета, людини, явища ховається інше поняття.

Алітерація - повторення однорідних приголосних звуків, що надають літературному тексту особливу звукову та інтонаційну виразність; один з видів звукопису.

Амфібрахій - трискладові розміри вірша з наголосом на другому складі.

Анапест - трискладові розміри вірша з наголосом на третьому складі.

Антитеза - художнє протиставлення характерів, обставин, понять, що створює враження різкого контрасту.

Афоризм - короткий вислів, що виражає значну, глибоку думку в оригінальній художньо загостреній формі. Афоризм нагадує прислів'я, але на відміну від неї належить певній особі (письменнику, вченому і ін)

Балада - один із жанрів ліро-епічної поезії: сюжетний вірш, в основі якого лежить якийсь незвичайний випадок, пов'язаний з історичною подією або переказом; зазвичай героїчного, легендарного або фантастичного характеру.

Літературний герой - дійова особа, персонаж твору.

Гіпербола - надмірне перебільшення властивостей зображуваного предмета.

Гротеск - граничний перебільшення, засноване на химерному поєднанні фантастичного і реального, жахливого і смішного; згущення сатиричного зображення явищ, предметів і людей.

Дактиль - трискладові розміри вірша з наголосом на першому складі.

Деталь - один із засобів створення художнього образу; виразна подробиця в творі (частина зовнішнього світу, портрета і т.п.), яка допомагає читачеві уявити і глибше зрозуміти не тільки характер, обстановку, але і в цілому твір, авторське ставлення до зображуваного.

Діалог - розмова двох або кількох осіб; основна форма розкриття людських характерів у драматичному творі.

Драма - рід літератури, драматичний твір, призначений для постановки на сцені, в якому основна думка розкривається через діалоги і монологи героїв, їхні вчинки і дії.

Драма у вузькому сенсі слова - п'єса з гострим конфліктом, проте на відміну від трагедії тут конфлікт більш заземлений, звичайний і, так чи інакше дозволимо.

Жанр - вид художнього твору: пісня, балада, поема, повість, новела, комедія і тд.

Зав'язка - епізод літературного твору, в якому виникає основний конфлікт.

Ідея - основна думка твору.

Інверсія - незвичайний порядок слів, порушення послідовності мовлення з метою надання фразі особливої виразності.

Інтонація - основний виразний засіб усної мови, що дозволяє передати ставлення мовця до того, про що він говорить.

Іронія - насмішка, осміяння. Зазвичай істинний сенс висловлювання як би замаскований: говориться прямо протилежно тому, що мається на увазі.

Комедія - драматичний твір, в якому висміюють негативні риси людини або суспільного явища.

Комічне - смішне в житті та мистецтві.

Композиція - побудова художнього твору.

Конфлікт художній - зіткнення, протиставлення персонажів або яких-небудь сил, що лежить в основі розвитку дії літературного твору.

Кульмінація - епізод літературного твору, в якому художній конфлікт досягає найвищої точки у своєму розвитку і вимагає дозволу.

Монолог - розгорнуте висловлювання однієї особи, не пов'язане з репліками інших осіб.

Новела - невеликий за обсягом епічний твір, близьке до розповіді, в основі якого лежить опис однієї події і авторська оцінка його.

Образ художній - художнє зображення людського життя в гранично конкретній формі, але несе в собі в той же час узагальнення і лист про естетичний і

моральний ідеал [письменника](#) (художника).

Нарис - один із жанрів епічної, оповідної літератури, який відрізняється від інших достовірністю, тим, що в нарисі зображуються зазвичай події, що відбувалися в реальному житті. У той же час він зберігає особливості образного відображення життя.

Паралелізм - зіставлення; часто використовується в усній народній творчості.

Ландшафт - в художньому творі опис природи, яке не тільки дає можливість побачити, де відбувається [подія](#), але і допомагає зрозуміти його.

Персонаж - дійова особа художнього твору.

Пісня - невеликий ліричний твір, призначений для співу; [фольклорна пісня](#) виникає зазвичай разом з мелодією.

Повість - епічний жанр; за [характером](#) розвитку дії складніше оповідання, але менш розгорнутий, ніж [роман](#).

Поема - один із жанрів ліро-епічного твору, для якого [характерна](#) сюжетність, вираз автором або героєм своїх почуттів.

Псевдонім - вигадане ім'я або умовний [знак](#), під яким автор публікує свій твір.

Розв'язка - епізод літературного твору, в якому відбувається вирішення основного художнього [конфлікту](#).

Розповідь - епічний жанр, мала форма літературного твору, в якому дається зображення якого-небудь епізоду з життя героя.

Ремарка - авторське пояснення в драматичному творі, за допомогою якого уточнюються місце дії, зовнішні і духовні відмінності персонажів, їх стан.

Репліка - фраза співрозмовника в діалозі, що виникла як відгук на слова партнера.

Ритм віршований - повторення однорідних звукових особливостей, чергування ударних і ненаголошених складів.

Рима - звукові збіги в кінці рядків.

Роман - епічний твір, яке охоплює життя, вчинки, зіткнення багатьох героїв,

іноді - історію поколінь, розкриває різноманіття суспільних відносин. Для роману характерні розгалужений сюжет або кілька сюжетних ліній, об'єднаних спільним задумом.

Романтика - особливість літературної творчості, яка полягає в прагненні до зображення яскравих або вигаданих сторін життя.

Сарказм - їдка, уїдлива насмішка.

Сатира - найбільш нещадне осміяння недосконалості світу, людських пороків.

Строфа - частина вірша, об'єднана в єдине ціле римою, ритмом, змістом.

Сюжет - подія або ряд подій, зображених у творі в певній послідовності, що складають зміст художнього твору.

Тема - те, що покладено в основу літературного твору, головний предмет розповіді.

Трагедія - драматичний твір, у якому зображуються виключно гострі, непримиренні конфлікти, найчастіше завершуються загибеллю героїв. Ця боротьба виявляє височина прагнень і силу характерів дійових осіб.

Фантастика - різновид художньої літератури, в якій авторська вигадка створює нереальний, вигаданий світ, химерні образи і явища.

Фольклор - усні твори мистецтва слова.

Експозиція - епізоди, попередні зав'язці, виникнення основного конфлікту; змалювання положення дійових осіб до початку дії.

Епіграф - яскраве вислів, що поміщається автором перед твором або частиною його з метою допомогти читачеві глибше зрозуміти зміст і сенс тексту.

Гумор - весела, добродушна насмішка над ким-небудь або чим-небудь.

Глосарій термінології із загального мовознавства

Фонема, фонологічна система, опозиції фонем, слово, лексичне значення, семантичні поля, ономастика, етимологія, фразеологія, морфема, граматичне

значення, речення, словосполучення, інтонація, предикат, аргумент, модальність, тема, рема, препозиція.

Глосарій термінології з риторики

Аудиторія, слухач, читач, лідер, інформація, реакція, дикція, артикуляція, акцент, висловлення, фраза, запитання, проблема, зміст, голос, тембр голосу, факти, доведення, доповідь, реферат, опонент, твердження, емоції, жести, міміка, дискусія, комунікація, красномовство, види красномовства, лекція, бесіда, судження, поняття, умовивід, тропи, кліше, мовлення, стилі мовлення, монолог, оратор, текст, композиція.

Глосарій термінології з порівняльної типології слов'янських мов

Зіставне мовознавство, типологія, синхронічне і діахронічне мовознавство, текст, дискурс, текстотворення, прецедент, палімпсест.